

ЧОРНОБИЛЬ - ПЕРЕСТОРОГА ЗЕМЛЯНАМ

бами, але важлива за наслідками подія, яка пройшла обіч загальної уваги, і яка, на мою думку, варта того, щоб про неї розповісти детальніше.

Як відомо, найбільш згубно впливає на здоров'я людей пост-чорнобильського періоду неконтрольована інкорпорація з продуктами харчування та водою радіонуклідів, важких металів, інших шкідливих для організму речовин. Кожен з нас піддається цьому впливу щоденно, особливої шкоди це за-

ТАК УЖЕ ПОВЕЛОСЯ, що людство відзначає не тільки радісні, а й сумні події своєї історії. Ось недавно й ми відзначили таку. Минуло десять років відтоді, як Чорнобиль став синонімом гіркої зірки Полин: вирвавшись з-під влади людини, «надійно приборканий» атом спричинив аварію, глобальну за своїми наслідками. З цілковитою підставою катастрофу на ЧАЕС можна вважати планетарною. Цю нерадівну дату в різних країнах відзначили по-різному, хоча було щось символічно спільне.

Дивно, але чомусь саме через десять років більшість спеціалістів зарубіжних країн вельми специфічно відреагували на наслідки Чорнобиля для України. Вони ледь не одногласно заявили, буцім, крім явної онкології щитовидної залози у дітей, ніяких інших наслідків аварії на Чорнобильській АЕС, згубних для населення, не виявлено. Ну що ж, тут, як кажуть, Бог і час їм суддя, а нам слід висновувати своє, опираючись на об'єктивні дослідження, на власні сили й можливості, бо наша біда найдужче болить нам, і нікому іншому.

Отже, щоб успішно боротися з лихом, потрібні правильні висновки, зроблені за аналізом його наслідків. Та чи правильні вони в нас? На жаль, ні. Інакше чим пояснити, що за 10 років майже нічого не зроблено такого, що переконливо показало б: можна не лише призупинити згубний вплив на здоров'я людей, особливо дітей, наслідків Чорнобильської аварії, а й підвищити стійкість організму людини до реальних умов сьогодення. А це, на жаль, один з важливих фактів, який врешті-решт повинен змусити нас задуматись: хто ми є і чому такі безпорадні та байдужі до самих себе, до свого здоров'я?

Якщо на подію в Чорнобилі поглянути ширше, ніж з позиції лиха лише для України, то легко дійти думки, що вибух на Чорнобильській атомній - це

не просто технічна аварія на атомному підприємстві, а специфічна космічна пересторога для землян, щоб схаменулися і задумалися, перш ніж творити щось глобальне на Землі і з Землею. Чорнобиль означає, що люди повинні згуртуватися, об'єднатися для того, щоб подолати усі труднощі і вижити.

А ми на тлі національного лиха майже всі проявили себе з гіршого боку, матеріально збагачення за всяку ціну запаморочило голови, на жаль, переважно молодим людям. І в цій скаженій гонитві за надприбутками й сумнівними насолодами їм не до милосердя і не до тверезих роздумів про те, що земля одна для всіх - для багатих і для бідих.

Як підкреслювалося вище, Чорнобиль змушує нас шукати чинники, які допомогли б протистояти його згубному впливу на здоров'я людей. Та спокійний, розважливий аналіз змісту заходів, які проводилися з нагоди десятиріччя катастрофи, на жаль, засвідчує, що вагомих конкретних прикладів позитивного впливу на наше здоров'я певних медично-соціальних заходів не було. Так собі, кругом та навколо.

На цьому тлі загальної балаканини виділяється одна незначна за масшта-

ває дитячому організові. Щоб протистояти згубному впливові навколишнього середовища на здоров'я насамперед дітей, Український інститут екології людини, який очолює людина глибоких і всебічних знань, доктор фізико-математичних наук Михайло КУРИК, разом з низкою медичних закладів міста розробив і впроваджує в життя програму «Екологічна дитяча дошкільна установа». В основі програми - контрольована ендекологічна діагностика організму дітей, постійна детоксикація, профілактика і оздоровлення їх в умовах дитсадка. Це зумовлено тим, що, на думку вчених і медиків, сьогодні саме в дитсадку найкраще і найефективніше можна проводити профілактику дитячого організму. Своєрідною базою, де інститут реалізує згадану програму, став дитсадок № 367 у Дарницькому районі Києва, що належить м'ясокомбінату.

Саме тут у дні, коли відзначався сумний десятилітній ювілей Чорнобильської трагедії, працівники дитсадка за сприяння й активної допомоги Інституту екології людини організували виставку «Екологія дитини». На подив відвідувачів, вона виявилася настільки об'ємною й змістовною, що практично не поступалася рівню загальнодержавної. Тут демонструвалося те, що сьогодні можна кон-

кретно робити (і це вже робиться), аби діти в дошкільній установі перебували в максимально сприятливих екологічних умовах.

Впадав у око широкий вибір природних ентеросорбентів для детоксикації дитячого організму, різні фітопрепарати для профілактики й оздоровлення.

Батьки, для яких насамперед і була влаштована виставка, мали чудову нагоду з'ясувати для себе, що робиться в дитсадку для поліпшення здоров'я їхніх дітей. Вони могли також замовити потрібні препарати для додаткового вживання вдома.

На виставці було людно. Тут побували працівники дитсадків різних районів міста, управління освіти та охорони здоров'я Києва, депутати ВР, представники райдержадміністрації і навіть

дипломатичного корпусу. Усі, хто відвідав виставку, мали нагоду переконатися, що програма «Екологічна дитяча дошкільна установа» ефективна і має цілковиті підстави для широкого впровадження в усі дитячі садочки України. Можливо, це і є те, чого бракувало чорнобильським заходам високих рівнів - реальний факт, який переконає кожного, хто хоче бачити: діти дитсадка № 367 майже не хворіють, їхній організм практично не має радіонуклідів, важких металів, шкідливих хімічних речовин.

Отож кожний, кому не байдуже майбутнє нації (а в цьому насамперед мусить бути зацікавлена держава), хто хоче забезпечити своїх дітей від шкідливого впливу наслідків Чорнобильської аварії і неблагополучної екології загалом, може, почерпнувши досвіду, роботи це в себе, повсякденно й настирливо. Не чекаймо диво-ліквітів з-за бугра. Ми самі можемо порятувати себе, але для цього треба зуміти всім нам ступити крок назустріч одне одному, крок до взаєморозуміння і взаємодопомоги, так, як це зробили працівники дитсадка № 367, керівники Київського м'ясокомбінату, вчені Інституту екології людини і медики, які з ними співпрацюють.

ПОГЛЯНЬМО НА СЕБЕ СЬОГОДНІШНІХ, ЯКІ МИ Є. СКЛАДАЄТЬСЯ ВРАЖЕННЯ, ЩО НАЛАШТОВАНІ МИ НЕ НА ВИЖИВАННЯ, А ШВИДШЕ НА ПРИСКОРЕННЯ ВЛАСНОГО ВИМИРАННЯ. БЕЗ ЄДНОСТІ, БЕЗ ЛЮБОВИ ДО СЕБЕ Й ДО БЛИЖЬОГО, БЕЗ ВИСОКОЇ МОРАЛІ Й ДУХОВНОСТІ. ТАКИМИ МИ ВСТУПАЄМО В ХХІ СТОЛІТТЯ, ПРАКТИЧНО НЕ МАЮЧИ ШАНСІВ НА ВИЖИВАННЯ. ОЦЕ, ВЛАСНЕ, НАГОЛОВНІШИЙ УРОК ЧОРНОБИЛЯ, ЯКИЙ НАМ НЕОБХІДНО ВСЕБІЧНО ОСМИСЛИТИ.